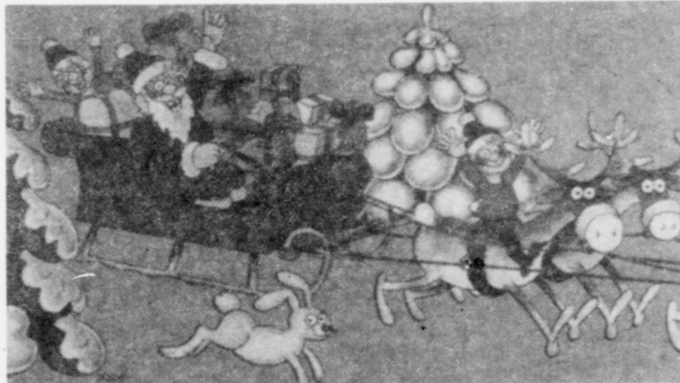

Jól — fylgispælið er ringjandi kassatól

Í hesum dögum er ársfrágreiðingin hjá UNICEF innan ST júst útkomin. Hon sigur frá, at 15 mill. smábørn andaðust í fjór teimum tilafturskomnu londunum, av sjúku ella svølti.

Til sammetingar er hetta talið so stórt, at tað samsvarar um øll børn í Vestureuropu undir fimm ár andaðust eftir stuttari tíð!

Hetta eru hugstoytandi upplýsingar í einum mánaða, tá børn á okkara leið um fáa jólagávur í hópatali, sum helst í tali og vavi skulu verða størri og fleiri enn undanfarnu ár. Óhugnaligt at hugsa sær, at vit tveita alla peningarku í handlarnar, fyri at hugna okkum um jóla-træið tveir timar. Tá innballingarpappirið er tveitt burtur og hvør hevur fingið sitt, so er lutan bert rikandi í tí, sum einstaklingurin hevur ognad sær av deyðum lutum. Hetta so mikið lægari, tá vit vita, at nærum hvørt húski er um at fara á hús-

gang tí vónirnar hjá børnum og tilkomnum eru vorðnar so stórar, at peningurin ikki rækkur til.

Til sammetingar kundu vit upplýst, at tað kostar 40–50 krónur at verja eitt barn í teimum tilafturskomnu londunum við koppseting móti barnasjúkum, sum er størsta orsøkin til, at so nógv børn doyggja.

Mini-komputari

Hóast ikki øll fólk hugsa í so stórum gávum sum minikomputarar, videotól, sjónvarp, stereoutgerð o.s.fr., so kunnu vit ikki komauttanum, at just her stóri vinningurin hjá handlunum at fáa.

Í lýsingum og faldarum, sum floyna yvir okkum í jólamánaðnum, siggja vit, hvat av goðum lutum eru til keyps, sum nærum als eingin kann liva fyriuttan.

Hvørjar vónir seta vit til komandi ættarliðini? Er tað menniskjansligt at summi skulu svølti í hel, meðan onnur fáa háteknologiskar leikur at spæla við. Hvør verður atvoldin, um veitin millum tey riku og tey fátækru londini verður enn djúpari enn hon er í dag. Hvørjar hugsanir gera foreldur sær um hetta?

— Eg ivist ikki í, at slíkir komputarar, sum eitt nú hesin, gevur børnum matematiskar ella aðrar venjingar, sum barnið í ávisari útbúgving kann nýta gott av. Men hvat hjálpir tað, at vit læra børnini tekniskan kunnleika, um tað skal skerja um sjónarring teirra á tí menniskjansliga og sosiala økinum?

Ein dukka

Tá eg var smágenta, fekk eg eina dukku í jólagávu. Hon var keypt í Daells Varehus og var soleiðis innrættað, at gavst tú dukkuni mjólk, so skuldi tú skifta blæðu aftaná.

Tvinnir lutir vóru í at velja, tá dukkan skuldi bileggjast, og tað var antin ein hvít dukka ella ein svørt!

— Eg hevði varhugan av, at just henda dukkan fór at liggja undir jóla-trænum hetta árið, men spenningurin var, um dukkan var hvít ella svørt.

Vit høvdu eitt ávist stað, har jólagávurnar vóru goymdar til jóla-aftan. Hetta var í »finustovu«, sum ikki varð nýtt í gerandisdegnum.

Tá bar væl til at sníkja seg innar at kaga í jólagávurnar.

— Eg minnst ið hvussu os er, at eg hevði spælt við dukkuna í fleiri dagar, tá eg at enda fekk gávuna jólaaftan.

Diskriminátión

Minnið um dukkuna rann fram fyri meg, tá eg sat við myndini av einum svøltandi barni í hondini. Eg minnst ikki at tað var nakað lægt i, at min dukka var svørt.

Helst havi eg eisini tá vitað um børn í tilafturskomnum londum, sum ikki finga nógv til matna, tí vit plagdu at lata pening til heimamissi-ónina, sum sendi trúboðarar út at hjálpa hesum fólki.

Heitið diskriminátión hevur so avgjørt ikki hoyrt heima í hugaheimi minum. Hetta er fyrbrigdi, sum er komið til síðan heimurin viðkaði seg út við hjálp frá útvarpi, bløðum og sjónvarpi.

Aftur til nútíðina og uppvaksandi ættarliðið, sýnist tað so mikið ómenniskjansligari, at børn í lag eygleiða á sjónvarpinum, hvussu fólksløgini fara í hernað móti hvørjum øðrum, bumba heilar býir í sor, meðan íbúgvarnir liða hungur, neyð og deyða. Fyrbrigdið gávu — jólagávur iroknað kennist helst ikki á hesum leiðum.

Hví hesa samanberingina hugsar tú? — Jú, tí vit í okkara heimi keypa okkum frá ábyrgdini, og læra ikki børn okkara at hava samhuga ella ábyrgdarkenslu fyri øðrum, enn tí sum er karmurin um barnadagarnar hjá einstaklingum.

Deyðir lutir eingin uggi

Við teknologiskum leikunum grava vit eisini veit-

ina millum ættarliðini djúpari. Er eingin kommunikátión millum børn og foreldur er bert eftir at syrgja fyri at fáa eta, klæðir upp á kroppin og so eitt sindur afturat, at ugga børnini við!

Uttan kommunikátión millum børn og foreldur, verða børnini eisini avskorin frá at fáa vitan um tað, sum fyriferst í tilkomna umhvørvinum, eins og í heiminum sum heild. Tá er bert eitt hjá barninum at fremja, at fáa sum best burturúr, til egnan vinning.

Í handlum og útvarpinum og aðrastaðni har vit ferðast í hesum dögum, er jólasangur og sálmar at hoyra, men ikki kemstuttanum, at tú innan tanna hoyrir kassatólni ringja so listiliga, og at tann ið fær mest burturúr hátiðini so avgjørt er handelsmaðurin. Hann skal eisini hava sitt fyri at livjarga sær, tað er rætt, men hví eru jólni á henda hátt vorðin einasta tekin um kærleikan millum børn og foreldur?

Hvør kann bera í betuflaka fyri, at jólaboðskapurin verður umsettur í pengum?

Børnini í teimum tilafturskomnu londunum liða neyð, men menniskjansliga neyðin í okkara heimi er eins stór, hóast tú fært mat í munnin — bert á ein annan hátt! Jólagávur og aðrir deyðir lutir bota ikki um hetta.

Dagney Joensen

